

aan durf, of omdat het bestuur familiaal verweven is met de directie, enz. De inertie op dat vlak is ook tijdens deze decreetronde hemeltergend gebleken. Het decreet schrijft ook voor dat een oordeel over kwaliteit wordt bepaald door een raad van deskundigen, als een soort a-priori dat theaterexperts het best geplaatst zijn om een inhoudelijk advies uit te spreken. Het zakelijk beleid wordt dan weer behandeld door de ter zake bevoegde administratie. Hoe de communicatie met de minister moet verlopen is echter totaal niet geregeld. Moet de minister eerst een beleidskader aanbieden en een begroting waarbinnen de adviezen kunnen ontstaan of wordt de commissie daarentegen totaal vrijgelaten met de opdracht enkel een kwaliteitslat te leggen? Dient er overlegd te worden in verschillende fasen, tussen de aanvragers, commissie, administratie en kabinet of legt ieder autonoom een stuk van het parcours af? Het is allemaal open gelaten en daardoor op een erg domme manier onwerkbaar gebleken. Want een uiteindelijke beslissing wordt door de minister geveld en het hangt louter van zijn eigen visie (die hij dan wel dient te motiveren) af of die adviezen al dan niet en in welke mate gevolgd zullen worden.

En daar zit het systeem fundamenteel fout. De veelheid van actoren in de afweging van erkenning en subsidiëring en het manifest ontbreken van een soort communicatief handvest, een stel van klare afspraken waaraan iedereen zich te houden heeft, resulteert in het niet of te weinig op elkaar aansluiten van ad-

visering en beslissing. Het leidt tot een soort arenagevecht tussen minister en commissie. Dan is het Engelse of Franse systeem toch te verkiezen: de *Arts Council* krijgt een beleidsuitvoerende opdracht op het vlak van de kunsten en daar hoort een zak geld bij. Zij opereren min of meer autonoom. In Frankrijk is het dan weer de minister en zijn kabinet die zelfstandig optreden zonder allerlei tussenschakels. Dat zijn glasheldere systemen, die daarom niet beter functioneren, de kritiek op de werking ervan is soms even groot, alleen het is wel even eenvoudig als transparant en iedereen weet waar hij zich aan te houden heeft. Het Nederlandse systeem is sterker ingebed in een debatcultuur: de minister formuleert daar zijn beleidskader en dat wordt in het zeer actieve parlementaire bestel in Nederland stevig en grondig bediscussieerd. Op basis van dat beleidskader kan de Raad voor de Kunst aan het werk: zij passen dat beleidskader toe op de praktijk van individuele aanvraagdossiers. De minister komt daar hoogst uitzonderlijk tussen. Ook dat systeem is geen waarborg tegen kritiek – elke vorm van subsidiëring en uitspraak over kwaliteit is uiteindelijk voor discussie vatbaar – maar het is opnieuw een duidelijker systeem dan het Vlaamse. Het Vlaamse systeem zet, met zijn onduidelijke scheidslijnen van bevoegdheden en een gebrek aan heldere afspraken, de deur wagenwijd open voor allerlei lobbymechanismen. Die zijn opnieuw succesvol gebleken, wat de minister daar ook mag van zeggen. Hij is uiteindelijk de

meest zwakke schakel in het geheel, want zijn populariteit hangt ervan af. Het verdelen van geld over zoveel mogelijk gegadigden is vanuit zijn optie dan ook te verkiezen boven een beleid dat duidelijke keuzes maakt.

Deze vaststelling levert meteen het argument waarom de commissie onmiddellijk na de bekendmaking van de finale beslissingen ontslag heeft genomen. We hadden eventueel tot eind juni kunnen wachten om te ontdekken dat Bert Anciaux onverhoopt toch een enorme verhoging van zijn budget heeft weten te ontfoetselen van zijn collega's in de Vlaamse ministerraad. Een budget waarmee iedereen tevreden zou kunnen gesteld worden: én de bedreigde gezelschappen, én de vernieuwing van de sector, én de beloning van de dynamiek van goed draaiende groepen. Om een dergelijk soort sinterklaasbeleid te voeren, heb je echter geen adviescommissies nodig. Keuzes zijn dan niet langer relevant, omdat in principe iedereen in aanmerking komt voor subsidiëring. Heel dat gedoe rond kwaliteit en dynamiek, zoals in het decreet voorgeschreven, is in die constellatie compleet onnozel geworden. Een commissie die dan zijn nek uitsteekt rond de formulering van een kwaliteitsoordeel, is of goed zot, of naïef, of beide. Deze commissie heeft geoordeeld dat ze wel wat beters te doen had dan voor zotskap te spelen. Om geld uit te geven moet je niet slim zijn, je moet gewoon veel geld hebben.

Kasimir en Karoline

De week begon met een feestje. En eindigde in iets wat een bizar feest had moeten worden.

Loek Zonneveld over de nieuwe Amsterdamse woning van Maatschappij Discordia.

En over Horváths *Kasimir en Karoline* in de regie van Guy Cassiers.

Ik hou niet van premières, dientengevolge ga ik ook nooit naar openingen. Ik weet niet of Vlamingen de kunst van het openen van iets verstaan, Nederlanders kunnen dat in ieder geval niet. Afgezien van de meestal nerveus zwellende openingsprekers en de lauwe sapjes, voel ik me nooit welkom en al helemaal niet geopend na een opening. Alarmerend signaal dat de Nederlandse opening definitief aan haar neergang is begonnen was de mededeling van het Amsterdamse Stedelijk Museum, dat de drankjes bij tentoonstellingsopeningen door de genodigden voortaan zelf moeten worden be-

taald – zulks uit budgettaire overwegingen. Veel wordt in Nederland ook geopend door onze minister-president, de heer Wim Kok, die bij zulke gelegenheden meestal een gezicht trekt of hij bedorven etensresten voor zich uitschuift.

Maar het kán wel, zo bleek bij het openingsfeestje waarmee een van mijn voorbijge weken verrassend startte. Het betrof de openstelling van de nieuwe 'woning' voor de Nederlandse toneelformatie Maatschappij Discordia. Wellicht bekend, maar ondertussen alweer bijna vergeten, is het feit dat deze wonderschone toneelrepertoirevereniging (1982) enkele jaren

geleden door een Amsterdamse kunstbons met een onvervalste huisuitzetting was verblijd. De heer Steve Austen, niet onbekend in het circuit der openingen, gooide Discordia uit het monumentale pand Felix Meritis aan de Keizersgracht. Daar bespeelden de Discordia-acteurs een aantal door henzelf zorgvuldig en met grote liefde gerestaureerde zalen. Sindsdien waren zij als toneelspelers weliswaar her en der zeer welkome gasten – spelen kunnen zij overal waar zij gastvrij worden ontvangen en dat ook kunnen doen met hun publiek – maar onderwerp van grote zorg waren hun schatka-